

Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej źródłem informacji dla interesariuszy – ujęcie jakościowe

Magdalena Frymus*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest przedstawienie cech jakościowych sprawozdań finansowych w Założeniach Koncepcyjnych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz kierunku ich zmian jak również znaczenia jakości sprawozdań finansowych w zapewnieniu potrzeb informacyjnych interesariuszy. *Metodologia badania* – badania oparto na analizie aktów źródłowych oraz szeregu publikacji książkowych i artykułów. Wykorzystano metodę dedukcji i wnioskowania na jej podstawie. *Wynik* – ocena sprawozdań finansowych jest podstawą decyzji inwestorów czy menedżerów. Potrzeba zapewnienia wysokiej jakości merytorycznej oraz uniwersalizmu sprawozdań finansowych stała się nieodłącznym elementem współczesnego systemu rachunkowości. *Oryginalność/Wartość* – usystematyzowanie cech jakościowych oraz zwrócenie uwagi na interes odbiorców w procesie prezentacji informacji finansowych. Ponadto zaprezentowanie kierunków zmian regulacji związanych z jakością sprawozdań finansowych zgodnych z MSSF.

Słowa kluczowe: jakość; sprawozdanie finansowe; Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej

Wprowadzenie

W dobie globalnej konwergencji w zakresie adaptacji systemu MSSF i systemu przeładowanego standardami oraz upowszechnianiu się najnowszych technologii opartych na wiedzy, rzetelne informacje o sytuacji majątkowej i finansowej jednostki zawarte w sprawozdawczości finansowej nabierają szczególnego znaczenia (Kobiela-Pionnier, 2013, s. 347–348). Jedną z najważniejszych funkcji rachunkowości jest funkcja informacyjna, polegająca na dostarczaniu szerokiemu kręgowi odbiorców informacji do podejmowania decyzji w procesie zarządzania (Narkiewicz, 2013, s. 224). Ze względu na informacyjny charakter, system rachunkowości spełniając określone cechy jakościowe, powinien zapewniać różnym grupom użytkowników rzetelne i wiarygodne informacje ekonomiczne dotyczące rezultatów działalności jednostek gospodarczych. Zatem istotnym jest żeby jednostki prezentowały wysokiej jakości sprawozdania finansowe. Mogą one dzięki temu zapewnić inwestorom względne poczucie zaufania i bezpieczeństwa, a analitykom istotnych informacji do oceny sytuacji ekonomicznej jednostki, sektora czy kraju.

Celem artykułu jest syntetyczne przedstawienie określonych w Założeniach Koncepcyjnych MSSF najważniejszych celów sprawozdań finansowych oraz cech jakościowych informacji finansowych decydujących o ich użyteczności dla interesariuszy.

* mgr Magdalena Frymus, Uniwersytet Szczeciński Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Studia Doktoranckie, ul. Mickiewicza 64, 71–101 Szczecin.

1. Sprawozdawczość finansowa jako system informacyjny rachunkowości globalnej

W drugiej połowie XX wieku rachunkowość została uznana przez amerykańskie stowarzyszenia księgowych za system informacyjny. System informacyjny rachunkowości gromadzi, klasyfikuje, przetwarza, analizuje i dostarcza istotne informacje finansowe wspomagające procesy decyzyjne odbiorców zewnętrznych oraz wewnętrznych. Rachunkowość określa się też jako system informacyjny służący użytkownikom do podejmowania decyzji gospodarczych, zwłaszcza finansowych oraz rozliczania kierownictwa z zarządzania powierzonym majątkiem (Turyna, 2011, s. 123–124). System rachunkowości stanowi źródło wiedzy dla zarządzających jednostką gospodarczą oraz wszystkich zainteresowanych jej sytuacją majątkową, finansową oraz wynikami działalności (Świdarska, 2009, s. 1). Źródłem tych informacji są sprawozdania finansowe. Sprawozdawczość finansowa obejmuje usystematyzowane zbiory wybranych informacji, tworzonych zarówno przez rachunkowość, jak i poza nią, charakteryzujących minioną i obecną sytuację majątkowo – finansową jednostki oraz wielkość osiągniętego wyniku finansowego, jak również ocenę tego stanu w przyszłości (Gabrusewicz, 2011, s. 15). Rachunkowość określana jest mianem języka biznesu, ułatwiającym porozumiewanie się wszystkich grup zaangażowanych bezpośrednio i pośrednio w działalność gospodarczą (Surdykowska, 1999, s. 24).

Rozwój międzynarodowych rynków kapitałowych, zwiększająca się liczba ponadnarodowych korporacji, międzynarodowa integracja gospodarcza oraz internacjonalizacja działalności przedsiębiorstw to w ostatnich latach ważniejsze procesy globalizacyjne. W warunkach postępującej globalizacji gospodarki światowej, ze względu na rozbieżności w sprawozdaniach finansowych, spowodowane głównie różnicami w zasadach rachunkowości stosowanymi w poszczególnych krajach, porozumiewanie się i zrozumienie informacji zawartych w sprawozdaniach jest konieczne, a zatem wymaga ujednolicenia zasad rachunkowości na poziomie międzynarodowym i implementowania tych zasad do krajowych modeli rachunkowości.

Opracowywaniem międzynarodowych standardów rachunkowości, prowadzących do stosowania jednolitych zasad ujmowania zdarzeń gospodarczych zajęło się wiele organizacji. Obecnie na świecie można wyróżnić dwa główne powszechnie akceptowane standardy rachunkowości to jest MSSF stanowiące przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) oraz amerykańskie US GAAP opracowywane przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB).

We wrześniu 2010 roku IASB we współpracy z FASB zaktualizował obowiązujące od 1989 roku Założenia Konceptyjne w części dotyczącej celów sprawozdań finansowych ogólnego przeznaczenia oraz cech jakościowych informacji finansowej. W zmienionych Założeniach za główny cel sprawozdania finansowego uznano dostarczanie informacji finansowej jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe, które będą użyteczne dla obecnych i potencjalnych inwestorów, kredytodawców, pożyczkodawców i innych wierzycieli w podejmowaniu decyzji dotyczących finansowania jednostki. Podkreślono również, że decyzje te dotyczą zakupu, sprzedaży i utrzymania kapitału przez dostarczycieli kapitału w formie akcji, udziałów, instrumentów dłużnych, udzielanych pożyczek i kredytów. Warto dodać, że nowe Założenia Konceptyjne czynią wszystkich inwestorów, bez wyróżniania żadnej z grup, głównymi użytkownikami sprawozdań finansowych. Użyteczność informacyjna sprawozdań powinna być również przydatna dla niemałej grupy pozostałych interesariuszy.

Według MSR 1 sprawozdanie finansowe to ustrukturyzowana prezentacja sytuacji finansowej i transakcji dokonywanych przez przedsiębiorstwo. Celem sprawozdań finansowych jest:

- dostarczenie informacji o sytuacji finansowej, dokonaniach i przepływach pieniężnych w przedsiębiorstwie, które to informacje są użyteczne dla szerokiego grona użytkowników podejmujących decyzje,
- przedstawienie wyników pełnionej przez kierownictwo funkcji powierniczej nad przekazywanymi mu zasobami (Kumor, 2013, s. 560).

Warto podkreślić, że informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych nie tylko umożliwiają każdemu użytkownikowi ustalenie stanu faktycznego jednostki gospodarczej, lecz także (Sawicki, 2012, s. 38):

- ułatwiają dokonanie kontroli składników majątku i działalności gospodarczej,
- pomagają ocenić stopień realizacji przedsięwzięć oraz wskazać przyczyny odchylenia od założonych zadań gospodarczych,
- tworzą podstawę porównawczych analiz przedsiębiorstw,
- pomagają sporządzać plany i budżety,
- ułatwiają podejmowanie decyzji zmierzających do zapobieżenia wystąpienia w przyszłości niekorzystnych zdarzeń, a jednocześnie sprzyjają działaniom stymulującym postęp i rozwój.

W dobie globalizacji jednostki świadomie prowadzą politykę prezentacji sprawozdań finansowych. Swobodne kształtowanie danych finansowych w ramach obowiązujących przepisów prawnych określane jest za pomocą różnych terminów: „rachunkowości twórczej”, „kreatywnej”, „agresywnej” a nawet „oszukańczej”. Zasadniczym celem „kreowania” sprawozdań finansowych przez zarządy niektórych przedsiębiorstw jest realizacja partykularnych celów jednostki polegających między innymi na (Narkiewicz, 2013, s. 227):

- zmniejszeniu obciążeń podatkowych poprzez przesunięcie podatków w czasie lub uniknięcie podatków,
- tworzeniu „cichych rezerw” na wypadek możliwego pogorszenia się koniunktury gospodarczej i sytuacji finansowej jednostki,
- zwiększeniu kwot wypłat z zysku po opodatkowaniu na rzecz właścicieli i maksymalizacja wynagrodzeń członków zarządu,
- prezentacja wysokiej płynności finansowej i rentowności w celu podwyższenia zaufania do przedsiębiorstwa ze strony inwestorów, kredytodawców i pożyczkodawców, kontrahentów handlowych,
- pozytywnym postrzeganiu przedsiębiorstwa przez społeczeństwo.

2. Cechy jakościowe sprawozdań finansowych w teorii Założeń Konceptyjnych MSSF

Cechy jakościowe, którym powinny odpowiadać informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych, również polskich, zostały określone w Założeniach Konceptyjnych stanowiących wstęp do MSSF, opracowanych w 1989 r. przez Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASC). Składają się na nie, zgodnie z pierwotnym tekstem: „Założenia podstawowe”, „Składniki sprawozdań finansowych”, „Ujęcie składników sprawozdań finansowych”, „Wycena składników sprawozdań finansowych” oraz „Koncepcja kapitału i zachowania kapitału”.

Założenia Koncepcyjne MSSF definiują cechy jakościowe jako „(...) właściwości, które sprawiają, że informacje w nich zawarte są użyteczne dla użytkowników”. Cechy jakościowe są określane jako: „rodzaje informacji, które mogą być przydatne obecnym i potencjalnym inwestorom, kredytodawcom i innym wierzycielom przy podejmowaniu decyzji na podstawie sprawozdania finansowego, a dotyczących jednostki sporządzającej to sprawozdanie finansowe (Hońko, 2013, s. 19).

Założenia Koncepcyjne z 1989 roku zostały przyjęte w 2001 roku przez IASB bez zmian. Podstawowe założenia regulacji dotyczących prezentowania sprawozdań finansowych zakładały, że najważniejsze cechy jakościowe informacji w nich zawartych to: zrozumiałość, przydatność, wiarygodność, porównywalność. Nie nadano im hierarchicznego charakteru. Cechy te uznano za równorzędne.

We wrześniu 2010 roku IASB opublikowała opracowany wspólnie z FASB nowy dokument dotyczący Założeń Koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej. Aktualnie Założenia Koncepcyjne MSSF mają dwa nowe rozdziały (Kabalski, 2015, s. 20):

- „Cele sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia”,
- „Cechy jakościowe użytecznych informacji finansowych”.

Stany Zjednoczone opublikowały równoległe SFAC 8 „Założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej”.

W przedstawionych Założeniach Koncepcyjnych zmieniono podejście do cech jakościowych sprawozdań finansowych. Obecnie zgodnie z Założeniami Koncepcyjnymi wyróżnia się fundamentalne (nadrzędne) i uzupełniające (ulepszające) cechy jakościowe, które szczegółowo zaprezentowano w tabeli 1.

Cechy fundamentalne powinny być odpowiednie i wiernie odzwierciedlać wizerunek finansowy firmy. Informacje uznawane za odpowiednie muszą być przydatne i istotne. (Buk, 2013, s. 29). Wiernie odzwierciedlenie wizerunku finansowego wymaga, aby wiernie prezentowały nie tylko odnośne zjawisko, ale także to, co mają zaprezentować. Aby być w pełni wierną, prezentacja powinna być kompletna, niezawierająca błędów oraz neutralna.

Do cech uzupełniających zalicza się: porównywalność, sprawdzalność, terminowość, zrozumiałość i przejrzystość (Buk, 2014, s. 36).

Sprawozdania finansowe spełniające wymagane cechy jakościowe powinny prezentować prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej jednostki. Wiarygodność jako główna cecha jakości sprawozdań finansowych zgodnie z pierwotnym tekstem Założeń Koncepcyjnych z 1989 roku zastąpiona została zasadą wiernego odzwierciedlenia wizerunku finansowego.

Oprócz cech jakościowych należy również wspomnieć o komplementarnych nadrzędnych zasadach rachunkowości omawianych w Założeniach koncepcyjnych MSSF i MSR 1. zaprezentowanych w tabeli 2.

Ogromne potrzeby informacyjne interesariuszy, a w szczególności inwestorów determinują dążenie do jak najlepszej jakości i użyteczności sprawozdań finansowych.

Tabela 1
Cechy jakościowe sprawozdań finansowych

Grupy cech	Wyszczególnienie 1 ^o	Wyszczególnienie 2 ^o	Opis
Fundamentalne (Nadrzędne)	Wierne odwzwierciedlenie wizerunku finansowego (Prawdziwość)	Przydatność	Sprawozdanie finansowe powinno zaspokajać potrzeby użytkowników w zakresie informacji użytecznych w podejmowaniu decyzji. Występowanie zdarzeń nietypowych, jednorazowych, bądź nieperiodycznych, mających wpływ na wielkość i strukturę w obrębie danej grupy aktywów lub pasywów, powinny zostać w nich wyodrębnione, czyli zaprezentowane w szczególności w odrębnych pozycjach oraz opisane w dodatkowych informacjach i objaśnieniach
		Istotność	Unikanie nadmiernej rozbudowy sprawozdania i koncentracja na informacjach, które są niezbędne, a których pominięcie utrudniałoby właściwą ocenę sytuacji przez użytkownika lub prowadziło do podjęcia mylnych decyzji
	Wierne odwzwierciedlenie wizerunku finansowego (Prawdziwość)	Kompletność	Sprawozdania finansowe powinny zapewniać całościowy obraz działalności ekonomicznej przedsiębiorstwa. Nie może być pominięte żadne zjawisko gospodarcze ani składnik majątku przedsiębiorstwa, związany z danym okresem sprawozdawczym, którego pominięcie mogłoby podważać wiarygodność informacji i wprowadzić w błąd użytkownika. Sprawozdanie ma zapewnić pełne, prawdziwe informacje, które w żaden sposób nie będą ukrywały istotnych danych
		Bezbłądność	Występowanie wszystkich istotnych pozycji. W prezentowanych informacjach nie powinny wystąpić pominięcia, które doprowadziłyby do zachwiania kompletnością danych sprawozdawczych
		Neutralność (Bezstronność, Obiektywizm)	Charakteryzuje się obiektywizmem w podejściu do prezentacji informacji oraz brakiem oznak manipulowania danymi. Informacje ujęte w sprawozdaniach finansowych powinny być wolne od celowej stronniczości w stosunku do jakiejś grupy odbiorców informacji
Uzupełniające (Ulepszające)	Porównywalność	Jednolitość Ciągłość Spójność	Informacje finansowe powinny pozwalać na porównanie danych przy podejmowaniu decyzji, co wymaga spójności zasad rachunkowości, zastosowania identycznego układu zarówno w różnych okresach jak i w różnych jednostkach gospodarczych. Pozwoli to użytkownikom zidentyfikować i zrozumieć różnice między pozycjami wykazywanymi w sprawozdaniu finansowym z podobnymi informacjami o innych jednostkach oraz z podobnymi informacjami o tej samej jednostce dotyczącymi innego okresu lub sporządzonymi na inny dzień
	Sprawdzalność (Weryfikowalność)		Zapewnia użytkownikom, że informacja wiernie prezentuje zjawisko ekonomiczne, które ma zaprezentować. Powinna umożliwić skonfrontowanie danych liczbowych sprawozdania finansowego z danymi źródłowymi zawartymi w dokumentach księgowych

Grupy cech	Wyszczególnienie 1°	Wyszczególnienie 2°	Opis
	Terminowość (Aktualność)		Użyteczne są informacje dostarczone w odpowiednim czasie. Wymaga to również dotrzymania obowiązujących terminów dostarczania sprawozdań odbiorcom. Oznacza to, że podejmujący decyzje będą mieli czas na dostęp do informacji mogących wpłynąć na ich decyzje.
	Zrozumiałość i przejrzystość		Użytkowników informacji cechuje różna zdolność do percepcji informacji, dlatego należy je dostarczać w najprostszej formie, podając ewentualne wyjaśnienia. Występujące prawidłowości, powiązania lub zależności w układzie sprawozdania i zawartych w nim informacjach muszą być jasne, zwięzłe i zrozumiałe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Adamczyk (2012, s. 396), Buk (2013, s. 29), Gos (2003, s. 47–48), Hońko (2013, s. 19–21), Rówińska (2013, s. 377–378), Sawicki (2012, s. 40).

Tabela 2

Nadrzędne zasady rachunkowości wg Założeń Konceptyjnych i MSR 1

Zasada	Założenia koncepcyjne/MSR 1
Wiernego i rzetelnego obrazu	Rzetelna prezentacja wymaga wiernego odzwierciedlenia efektów transakcji, innych zdarzeń i warunków, zgodnie z definicjami i warunkami ujęcia dla aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów przedstawionymi w Założeniach koncepcyjnych. Zastosowanie MSSF, wraz z informacjami uzupełniającymi w uzasadnionych przypadkach, skutkuje tym, że sprawozdanie finansowe spełnia wymóg rzetelnej prezentacji
Wyższości treści ekonomicznej nad formą prawną	Zgodność z treścią, a nie jedynie formą, jest jednym z warunków wiernej prezentacji
Kontynuacji działalności	Sprawozdanie finansowe sporządza się przy założeniu kontynuacji działalności, z wyjątkiem sytuacji, gdy kierownictwo albo zamierza zlikwidować jednostkę, albo zaniechać prowadzenia działalności gospodarczej, albo gdy kierownictwo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności
Ciągłości (polityki rachunkowości)	Sposób prezentacji i grupowania pozycji sprawozdań finansowych powinien być utrzymany w niezmienionej formie w kolejnych okresach, chyba że: - w następstwie znaczącej zmiany charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności lub analizy jej sprawozdań finansowych jest oczywiste, że inna prezentacja lub klasyfikacja byłaby bardziej odpowiednia, mając na uwadze kryteria wyboru i wprowadzania zasad rachunkowości zawarte w MSR 8 - potrzeba zmiany sposobu prezentacji wynika ze standardu lub interpretacji
Istotności	Każdą istotną kategorię podobnych pozycji należy prezentować w sprawozdaniu finansowym oddzielnie. Pozycje, których charakter lub funkcja są odmienne prezentuje się oddzielnie, chyba że są nieistotne. Dane informacje są istotne, jeżeli ich pominięcie lub zniekształcenie może wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego
Memoriału	Rachunkowość memoriałowa odzwierciedla wpływ transakcji oraz innych zdarzeń i okoliczności na zasoby i zobowiązania jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe w okresie, w którym wystąpiły, nawet wówczas, gdy związane z nimi wpływy i wydatki nastąpią w innych okresach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Hońko (2005, s. 30–31), Kabalski (2015, s. 23).

3. Potrzeby informacyjne interesariuszy sprawozdań finansowych sporządzanych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Warunkiem użyteczności sprawozdawczości finansowej jest umiejętność jego czytania i prezentacji. Założenia Konceptyjne zakładają, że użytkownicy sprawozdań finansowych posiadają niezbędną wiedzę ekonomiczną, w tym z zakresu rachunkowości oraz „wykazują ochotę do uważnego zapoznania się z prezentowanymi informacjami” (Hońko, 2013, s. 15).

Tabela 3 przedstawia kategorie użytkowników oraz ich podstawowe potrzeby informacyjne.

Użyteczność decyzyjna informacji finansowej zamyka się w dwóch wymiarach: przydatności do oceny zdolności jednostki do generowania środków pieniężnych oraz do kwestii sprawowania przez kierownictwo jednostki funkcji powierniczych (Kabalski, 2009, s. 21).

Tabela 3

Użytkownicy informacji finansowych

Obszar	Kategorie użytkowników	Użytkownicy	Potrzeby informacyjne
Mikrosfera	Wewnętrzni	Właściciele i zarząd firmy	– ocena dokonanych przedsięwzięć pod względem rentowności i stopy zwrotu kapitału, utrzymania płynności finansowej i zapotrzebowania na nowy kapitał, podejmowanie decyzji finansowych i zarządczych,
		Pracownicy i związki zawodowe	– ocena wypłacalności, rentowności jednostki oraz możliwości perspektyw rozwoju zawodowego i utrzymania zatrudnienia
	Zewnętrzni:	Investorzy (aktualni i potencjalni)	– ocena ryzyka programowanych przedsięwzięć, wskaźniki rentowności, możliwa do uzyskania stopa zwrotu z zainwestowanego kapitału ,
		Banki (kredytodawcy i pożyczkodawcy)	– ocena zdolności płatniczej należnych rat z odsetkami i perspektywy rozwoju, rzutuujące na ocenę ryzyka kredytowego,
		Kontrahenci (dostawcy i inni wierzyciele, odbiorcy i klienci)	– sytuacja finansowa jednostki i powiązana z nią zdolność płatnicza, perspektywy rozwoju jednostki warunkujące popyt i podaż dóbr i usług, informacje o zdolności firmy do kontynuacji działalności w przyszłości, umożliwiającej im długoterminową współpracę
		– pozostali użytkownicy zewnętrzni	– ocena prawdziwości, rzetelności i jasności przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego badanej jednostki gospodarczej.
	Przedsiębiorstwa konkurencyjne		– ocena sytuacji rynkowej, udział w rynku, poziom cen, ilość i kierunki sprzedaży dóbr i usług, poziom kosztów, rentowność przedsiębiorstwa, plany rozwoju,
		Ubezpieczyciele Prasa i analitycy	– ocena efektywności i ryzyka działalności ubezpieczeniowej, – informacja o trendach występujących w działalności gospodarczej przedsiębiorstw, w tym o zasięgu regionalnym, zmianach w zatrudnieniu i placach
	Makrosfera	Państwo (rząd i agendy rządowe, sądy rejonowe, urzędy skarbowe, statystyczne) i Społeczeństwo .	– wskaźnik i do ustalenia dochodu narodowego, informacje do celów polityki gospodarczej, fiskalnej oraz statystyki, – informacje o gospodarce regionu, strukturze rozwojowej przedsiębiorstwa, jego osiągnięci i tendencji rozwojowych, zatrudnieniu jego mieszkańców, zmianach w poziomie ich zasobności oraz zakresie działalności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Baran (2006, s. 9-10), Honko (2013, s. 15), Tokarski (2009, s. 179), Wiercińska (2009, s. 177).

Uwagi końcowe

W warunkach globalizacji sprawozdawczość finansowa ma duże znaczenie dla kształtowania się rynków i wartości firm. W celu zapewnienia jej należytej jakości MSSF opisuje cechy jakościowe sprawozdań finansowych. Fundamentalnymi elementami jest zachowanie odpowiedniości i wiernego odzwierciedlenia wizerunku finansowego.

Głównymi odbiorcami sprawozdań finansowych zgodnych z MSSF są inwestorzy zarówno zewnątrzni jak i wewnątrzni. Informacje te pozwalają im szacować ryzyko, identyfikować niepewność jak również podjąć decyzję o nabyciu, utrzymaniu lub zbyciu akcji. Istotne znaczenie ma dla nich również zdolność do wypłaty dywidendy.

Inwestorzy zauważają liczne niespójności i luki w prawie MSSF. Są one konsultowane z nimi w ramach publicznych konsultacji organizowanych przez organy stanowiące MSSF.

Najlepsze regulacje prawne omawiające cechy jakościowe nie wystarczą jednak do zapewnienia rzetelnej i wiarygodnej informacji, jeżeli osoby mające wpływ na kształt sprawozdania finansowego nie zachowują odpowiedniej staranności i postawy etycznej przy ich przygotowaniu.

Literatura

- Adamczyk, M. (2012). Jakość informacji finansowych jako podstawa wiarygodności sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 718, *Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia*, 53, 393–404. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Baran, W. (2006). Jakość, pojemność i użyteczność informacji finansowej w świetle założeń koncepcyjnych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. *e-Finanse*, 2.
- Buk, H. (red.), (2013). *Międzynarodowe standardy rachunkowości, Część I*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.
- Buk, H. (2014). *Krajowe i międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.
- Gabrusewicz, W. (2011). Ogólna charakterystyka sprawozdawczości finansowej. W: W. Gabrusewicz, M. Remlein (red.), *Sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa jednostkowe i skonsolidowane* (s. 1–21). Warszawa: PWE.
- Gos, W. (2003). Baza informacyjna rachunkowości finansowej. W: T. Kiziukiewicz, (red.), *Zarządcze aspekty rachunkowości* (s. 37–49), Warszawa: PWE.
- Hońko, S. (2013). Ogólna charakterystyka sprawozdania finansowego. W: W. Gos, S. Hońko, P. Szczypa, *ABC sprawozdań finansowych. Jak je czytać, interpretować i analizować* (s. 9–41). Warszawa: CeDeWu.
- Kabalski, P. (2009). Cele sprawozdań finansowych według projektu „Ram konceptualnych sprawozdawczości finansowej”. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 48 (104).
- Kabalski, P. (2015). MSSF a ustawa o rachunkowości. Reguły i uzupełnienia. *Rachunkowość*, 8/15.
- Kobiela-Pionnier, K. (2013). Kierunki zmian międzynarodowej sprawozdawczości finansowej z perspektywy inwestora (s. 347–355). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 757, *Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia*, 58. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Kumor, I. (2013). Sprawozdawczość finansowa w warunkach globalizacji (s. 357–368). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 765, *Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia*, 61. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Narkiewicz, J. (2013). Jakość sprawozdań finansowych – teoria a praktyka w polskich przedsiębiorstwach (s. 222–230). *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, 769. Lwów: Wydawnictwo Politechniki Lwowskiej.
- Rówińska, M. (2013). Cechy jakościowe sprawozdania finansowego jednostek gospodarczych (s. 375–382). *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 757, *Finanse. Rynki Finansowe. Ubezpieczenia*, 58. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Sawicki, K. (2012). Sprawozdawczość finansowa i ich rola w systemie rachunkowości. W: T. Kiziukiewicz (red.), *Rachunkowość jednostek gospodarczych* (s. 37–59). Warszawa: PWE.
- Surdykowska, S.T. (1999). *Rachunkowość międzynarodowa*. Zakamycze: Kantor Wydawniczy Zakamycze.

- Świdarska, G.K. (2009). Rola rachunkowości finansowej w przygotowaniu sprawozdań finansowych. W: G.K. Świdarska, W. Więclaw (red.), *Sprawozdanie finansowe według polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości* (s. 1–13). Warszawa: Difin,
- Tokarski, M. (2009). Sprawozdanie finansowe – niedoskonałe źródło informacji o sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. W: Z. Zioło, T. Rachwał. (red.), *Rola przedsiębiorczości w kształtowaniu społeczeństwa* (s. 176–186). *Przedsiębiorczość – Edukacja*, 5. Warszawa–Kraków: Nowa Era.
- Turyna, J. (2011). *Aspekty jakościowe informacji w sprawozdaniach finansowych w świetle standardów międzynarodowych. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Nauki o finansach*, 3 (8), 210, 122–135. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Wiercińska, A. (2009). Użyteczność informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym w aspekcie etyki zawodowej księgowych. *Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego*, 4/1, 175–187. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

FINANCIAL REPORTS BY INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS AS SOURCE OF INFORMATION FOR STAKEHOLDERS – QUALITATIVE ANALYSIS

Abstract: *Purpose* – this article presents qualitative characteristics of financial statements in Conceptual Approach of IFRS together with its change directions and importance of financial reports quality in satisfying stakeholders' need for information. *Design/Methodology/Approach* – research was based on the analysis of case files and a number of publications and articles relating. Deductive reasoning method was used to reach logically certain conclusion. *Findings* – assessments in Financial Reports influence managers and investors decisions. The need for providing essential quality and universalism of financial reports became inherent part of modern accountancy. *Originality/Value* – systematization of qualitative characteristics and redirection of attention to the interests of receivers of financial information. In addition, presentation of change directions of regulations affecting quality of IFRS financial reports.

Keywords: quality, financial report, International Financial Reporting Standards

Cytowanie

- Frymus, M. (2016). Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej źródłem informacji dla interesariuszy – ujęcie jakościowe. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/2 (80), 439–448. DOI: 10.18276/frfu.2016.2.80/2-46; www.wneiz.pl/frfu.